

ORASAM

HABER BÜLTENİ
KASIM 2023 / 68. SAYI

KIRGIZİSTAN: AKINCI, AKSUNGUR, BAYRAKTAR TB2, KARGU VE ŞAHİN

Türk savunma ve havacılık sanayiinin ihracat başarıları her geçen gün artıyor. Türkiye'den daha önce Bayraktar TB2 SİHA tedarik eden Kırgızistan, son olarak aynı anda AKINCI ile AKSUNGUR SİHA'ları da teslim aldı. Teslim alınan SİHA'lar, ülkenin Issık Göl Bölgesi'ndeki Edelveys adlı tatbikat alanında düzenlenen gösteri ve taktik tatbikatında kullanıldı. Bahsi geçen tatbikat, Cumhurbaşkanı Sadır Caparov tarafından da izlendi. Edelveys tatbikat alanında, Kırgızistan Sınır Muhafız Hizmetlerinin envanterinde bulunan yeni askeri teçhizatlar, AKSUNGUR ve AKINCI SİHA'lar, mühendislik ve elektronik harp teçhizatları, zırhlı araçlar, silahlar ve yerli üretim insansız hava araçları (İHA) sergilendi. Caparov'a, Akıncı ve Aksungur SİHA'ların taktik ve teknik özellikleri sergilendi ve ateş gücü gösterildi. Caparov, burada yaptığı konuşmada, "Ülke tarihinde ilk kez Silahlı Kuvvetlerimize ve Sınır Güvenlik Hizmetimize modern silahlar ve askeri teçhizat tedariki bağlamında Bayraktar TB2,

AKINCI ve AKSUNGUR insansız hava araçlarının devlet bütçesinden karşılanarak satın alınmasından memnuniyet duyuyoruz" dedi. Türkiye'den AKSUNGUR ve AKINCI SİHA'ları teslim alan Kırgızistan'da, Cumhurbaşkanı tarafından Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar'a Dank Devlet Ödülü takdim edilmişti. Öte yandan Kırgızistan'ın STM üretimi KARGU Vurucu İHA, ASELSAN üretimi İHTAR Anti-Dron Sistemi ve ŞAHİN 40mm Fiziksel İmha Sistemini de tedarik ettiği biliniyor. Kırgızistan, Türkiye'den aynı anda AKINCI, AKSUNGUR ve Bayraktar TB2 SİHA tedarik eden ilk ülke oldu. Öte yandan SİHA'lar ile birlikte MAM-L ve MAM-T mühimmatları da Kırgız Ordusunun envanterine dahil edildi.

KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ 500 MİLYON DOLAR YETKİLİ SERMAYELİ TÜRK YATIRIM FONU KURUYOR

Yüksek Konsey Dışışleri Komisyonu'nun bugün (20 Kasım) yapılan toplantısında milletvekilleri, "16 Mart 2023 tarihinde Ankara'da imzalanan Türk Yatırım Fonu'nun kurulmasına ilişkin anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair" kanun tasarısını ikinci oturumda ele alarak kabul etti. Ekonomi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Aynura Usenbekova, anlaşmanın Türk Devletleri Örgütü'ne katılan ülkeler tarafından Türk Yatırım Fonunun kurulmasını öngördüğünü söyledi.

Usenbekova'ya göre, fonun yetkili sermayesi 500 milyon ABD dolarıdır. Bakan yardımcısı, Kırgızistan'ın payının 70 milyon ABD doları olduğunu ve üç yıl boyunca cumhuriyet bütçesinden ödeneceğini söyledi. "Fonun yetkili sermayesinin yenilenmesi programına uygun olarak, 5 milyon ABD doları tutarındaki fonlar, hissedarların kurucu toplantısından sonraki 90 gün içinde fonun kurucuları tarafından ilk katkı olarak ödenecektir. Kalan pay ise yıllık bazda üç dilim halinde ödenecektir" dedi.

KIRGIZISTAN-MACARISTAN ENERJİ FORUMU BIŞKEK'TE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

İlk Macar-Kırgız Enerji Forumu 28 Kasım 2023'te Bişkek'te düzenlendi. Bu etkinlik Macaristan ve Kırgızistan'dan enerji sektöründeki önemli şirketlerin temsilcilerini bir araya getirdi. Forum, işbirliği olanaklarını ve enerji sektöründeki yeni fırsatları görüşmek üzere düzenlendi. Etkinlik, Macaristan Dış Ekonomik İlişkiler ve Dışişleri Bakanlığı ile Macar-Kırgız Gelişim Fonu'nun desteği sayesinde mümkün oldu. Forumun asıl düzenleyicisi Kırgızistan Cum-

huriyeti'ndeki Macaristan Büyükelçiliği oldu. Etkinliğe katılmak üzere Macaristan'dan enerji alanında uzmanlaşmış dört şirketin üst düzey temsilcileri geldi: A-Hid Zrt., Pólus Kft, LUGOS Renewables, Realiscon Kft. Bu şirketlerin uzmanları, yenilikçi teknolojiler, sürdürülebilir kalkınma ve enerji verimliliğine odaklanarak özel vizyon ve uzmanlık bilgilerini paylaştılar.

KAZAKİSTAN'DA KIA FABRİKASININ İNŞAATI BAŞLADI

Kostanai'de Kia otomobillerinin üretimi için tam döngülü bir tesisin inşasına başlandı. Kazakistan Cumhuriyeti Başbakan Birinci Yardımcısı Roman Sklyar ve Kostanay Bölgesi Akimatı Kumar Aksakalov çalışmaların başlatılmasına ilişkin resmi törene katıldı. Bu bilgiler Kostanay Bölgesi Akimatı basın servisi tarafından yapılan açıklamada verildi. Yüksek ücretli 1500 kişilik istihdam yaratılması planlanan yeni fabrikanın üretim kapasitesi yılda 70 bin oto-

mobil olacak. Projeye yaklaşık 250 milyon dolarlık yabancı yatırım yapılacak. Roman Sklyar konuşmasında Kia'nın tarihte ilk kez Kore Cumhuriyeti dışında bir ortak girişime ve fabrika inşaatına doğrudan yatırım yaptığını belirtti. İnşaat çalışmalarının 2024 yılında tamamlanması ve ardından donanımların kurulumuna başlanması bekleniyor. Fabrika 2025'in ilk çeyreğinde pilot olarak çalışmaya başlayacak ve tam üretim döngüsü ikinci çeyrekte açılacak.

ÖZBEKİSTAN İLE KAZAKİSTAN'I BAĞLAYACAK YENİ BİR YOL YAPILMASI PLANLANIYOR

Kazakistan Başbakanı Alihan İsmailov, geçen hafta Taşkent'te düzenlenen Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (EİT) zirvesinde bölgede ulaşım altyapısının geliştirilmesinin teşvik edilmesi fikrini dile getirdi. Başbakan, EİT'e üye on ülkeden yedisinin dünya okyanuslarına erişimi olmadığına dikkat çekerek sınır ötesi ticaret ve lojistik altyapısının oluşturulmasına önem verilmesi gerektiğini söyledi. Büyümenin Geleceği Türkistan'da Alihan İsmailov, büyümenin en önemli noktalarından birisinin de Kazakistan ve Özbekistan sınırında yer alan uluslararası endüstriyel işbirliği merkezinin, dolayısıyla Türkistan bölgesinin olacağını dile getirdi. İsmailov, benzer bir kompleksin Kırgızistan sınırına da inşa edilmesinin planlandığını belirtti. Özbekistan'ı Kazakistan'ın batı bölgelerine bağlamak ve 8. TRACECA karayolu koridorunun (Avrupa-Kafkasya-Asya Taşımacılık Ko-

ridorü) oluşumunu tamamlamaya hizmet etmek üzere Kazakistan'ın Beyneu kentinden Özbekistan'ın Shalkar kentine otoyol inşa edilecek. İsmailov ayrıca, "Hazar Denizi'ndeki deniz limanlarımızın potansiyelini de aktif olarak ortaya çıkarıyoruz. Aktau limanında bir konteyner merkezi ve Kuryk limanında çok işlevli bir "Sarzha" terminali inşa edilecek. Orta Asya ülkeleri için Çin ile kontrol noktalarında ayrı istasyon yolları yapılması planlanıyor" dedi. Kazakistan, kargo trafiğinin 2030 yılına kadar yılda 500 bin konteynere çıkarılması hedefiyle Türkistan bölgesindeki ülkelere tedarik sağlamak üzere Çin sınırında istasyon rayları inşa etmeyi planlanıyor. Kazakistan ayrıca Trans-Hazar Uluslararası Koridorunun geliştirilmesi konusunda da aktif olarak işbirliği yapıyor ve Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye ile birlikte Orta Koridorun 2027 yılına kadar geliştirilmesine yönelik yol haritaları üzerinde çalışıyor.

KAZAKİSTAN'DAKİ DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR 6 AYDA 13.3 MİLYAR DOLARA ULAŞTI

Kazakistan Ulusal Ekonomi Bakanı Alibek Kuantyrov, Devlet Başkanı Kasım-Jomart Tokayev'e ülkenin ilk 10 aylık mevcut sosyo-ekonomik gelişimine ilişkin bir rapor sundu. Bu konuda Akorda Telegram kanalı bilgi verdi. 2023'ün sonuna kadar %5 GSYİH büyümesi beklendiği belirtilmiştir. Yılın ilk yarısında 13.3 milyar dolar değerinde doğrudan yabancı yatırım çekildi. Yıllık enflasyon yarı yarıya düşerek %10.8'e indi (Şubat ayında %21.3'tü).

KOBİ'lerin GSYİH içindeki payının %36.4 ile rekor düzeye ulaştığı bildirilmektedir. KOBİ'lerin üretimi 28 trilyon tenge'yi aşmış ve bu sektörde istihdam edilen kişi sayısı 4.3 milyona ulaşmıştır. Bu yıl dokuz bin projeye sübvansiyon sağlanmış ve toplam kredi miktarı 669 milyar tenge olmuştur. Cumhurbaşkanı'na ayrıca yeni Bütçe ve Vergi Kanunlarının yanı sıra yatırım ve kamu-özel sektör ortaklığı politikaları hakkında da bilgi verildi.

TÜRKİYE ALARKO HOLDİNG KAZAKİSTAN'DA ISITMA KOMPLEKSİ İNŞA ETMEYİ PLANLIYOR

Türk Alarko Holding, Çimkent'te yeni formatta bir sera kompleksi inşa etmeyi planlıyor. Projenin maliyeti 650 milyon dolar olacak. Kompleksin alanı 500 hektar olacak. Mutabakat 17 Kasım 2023 tarihinde Astana'da düzenlenen VI. Kazakistan Küresel Yatırımlar Yuvarlak Masa Toplantısı çerçevesinde imzalandı. Bu bilgi Çimkent Akimat basın servisi tarafından bildirildi. Ayrıca, Türk şirketi "ISIKLAR PACKAGING

Ltd" ile Çimkent'te "Kraft rulo" kağıt üretimi için bir tesis inşa edilmesine ilişkin bir memorandum imzalandı. Projenin maliyeti 12 milyon dolardır. Akimat basın servisinden yapılan açıklamada, "Her iki proje de devamlı bölgesel büyüme, yatırım çekmeye, şehir ekonomisinin gelişmesine ve uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesine katkıda bulunacak" ifade edildi.

2024 YILINDA KAZAKİSTAN'DA 4.6 TRİLYON TENGE DEĞERİNDE 400 YATIRIM PROJESİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ PLANLANIYOR

Başbakan Alikhan Smailov, Senato toplantısının ardından basına verdiği brifingde Kazakistan'a doğrudan yabancı yatırım çekme çalışmaları ve yeni yatırım projelerinin hayata geçirilmesi hakkında konuştu. İlgili haber primeminister.kz'nin tarafından servis edildi. Başbakanın da belirttiği gibi, ekonomik gelişmeyi doğrudan teşvik ettiği için cumhuriyete yatırım çekme konusuna öncelik veriliyor. Başbakan, "Geçen yıl, son 10 yılda rekor düzeyde 28 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım aldık. Bu yatırımlar öncelikle madencilik ve metalürji kompleksi, imalat sanayi, ticaret, ulaştırma ve finans sektörüne yönlendirildi" dedi.

Yılın ilk yarısının sonuçlarına göre 13.5 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım çekildiğini ve genel olarak yıl sonuna kadar yaklaşık 27 milyar dolar beklendiğini de belirtti. Başbakan, "27-28 milyar dolar seviyesi son 10 yılda Kazakistan için rekor bir seviyedir. Yatırım çekmeye yönelik bu yüksek dinamikleri sürdürmeyi amaçlıyoruz. Devlet başkanı, 2029 yılına kadar 150 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım çekme görevini önümüze koyuyor" dedi. Başbakanına göre, bu amaçla hem hükümet düzeyinde hem de yerel yönetim organları düzeyinde büyük kapsamlı bir çalışma yürütülecek.

ÖZBEKİSTAN VE KAZAKİSTAN DEMİRYOLU İNŞA ETMEYE BAŞLADI

Kazakistan Cumhuriyeti Başbakanlık basın servisi, Kazakistan ile Özbekistan sınırında 152 kilometre uzunluğunda Darbaza-Maktaaral demir yolu hattının inşasına başladığını açıkladı. Yeni inşa edilecek demir yolu hattı, kargo taşımacılığının mevcut Saryagash-Taşkent bölümünden yeni bir hatta yönlendirilmesini mümkün kılınacak ve "Saryagash" istasyonundaki sıkışıklığı

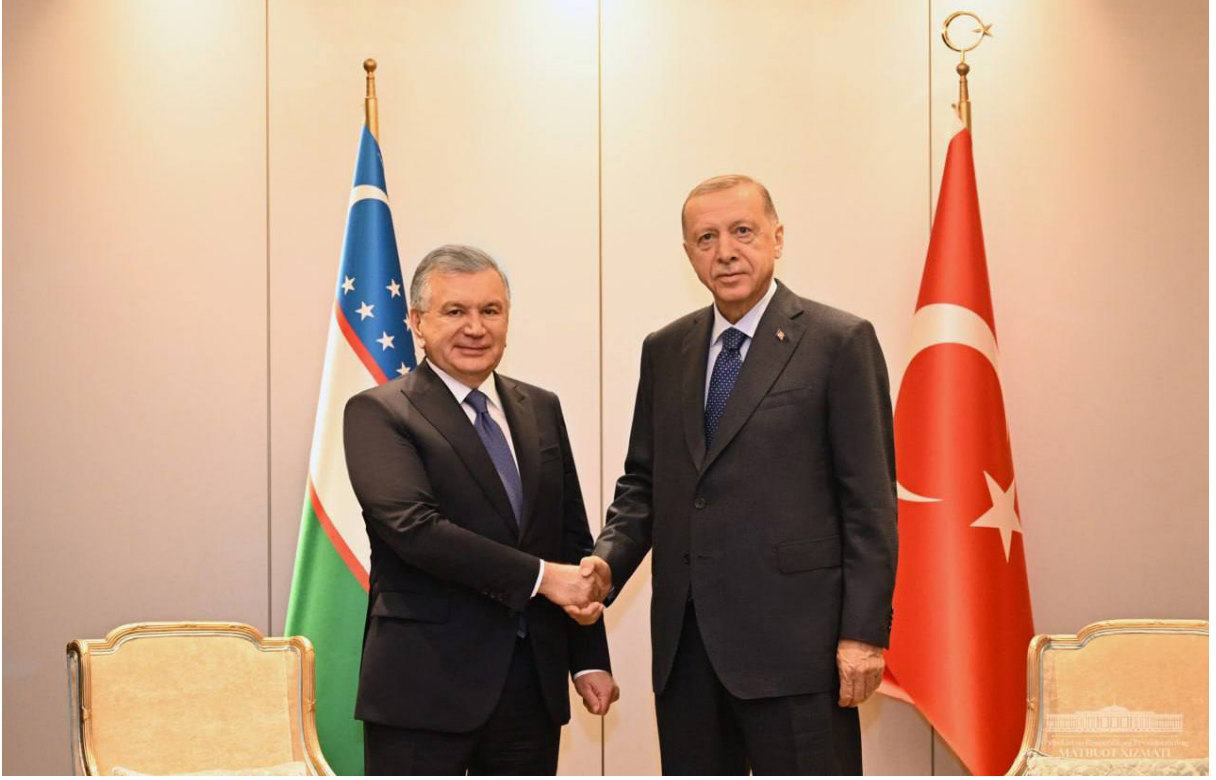
hafifletecek. Demir yolu hattıyla ayrıca Kazakistan'dan Özbekistan'a gerçekleşen ihracat trafiğinin artması bekleniyor. Ayrıca yeni demir yolu hattı ile birlikte Kazakistan ile Özbekistan devlet sınırında yeni bir kontrol noktası açılacak. Yeni demiryolu hattının inşası 3.400 kişiye istihdam yaratacaktır. Projede Kazakistan'ın payı %85 olacaktır. Yolun 2025 yılında tamamlanması bekleniyor.

TÜRKMENİSTAN, ÖZBEKİSTAN, İRAN VE TÜRKİYE, AVRUPA'YA UZANAN ULAŞIM KORİDORU OLUŞTURACAKLAR

Türkmenistan, Özbekistan, İran ve Türkiye'nin Ulaştırma Bakanlıkları, Özbekistan - Türkmenistan - İran - Türkiye güzergahı üzerinden Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayacak uluslararası bir multimodal koridorun oluşturulmasını öngören Çok Taraflı Toplantı Protokolü'nü imzaladılar. Özbekistan Ulaştırma Bakanlığı'na göre, ilgili belge cuma günü Taşkent'te yapılan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın 12. Ulaştırma Bakanları Toplantısı çerçevesinde kabul edildi. Açıklamaya göre imzalanan Protokol, Asya-Pasifik bölgesi ülkelerinden Avrupa Birliği ülkelerine Özbekistan, Türkmenistan, İran ve Türkiye toprakları üzerinden kargo taşımacılığının düzenlenmesi-

ni, Özbekistan, Türkmenistan, İran ve Türkiye demiryollarında kargo taşımacılığı için rekabetçi tarife oranlarının uygulanmasını, elverişli koşulların yaratılmasını, güzergah boyunca kargo taşımacılığının düzenleyici ve teknik standartların birleştirilmesine ilişkin önlemlerin ortak geliştirilmesini ve Avrupa Birliği ülkelerinin ulaşım bağlantılarının artırılmasını öngörmektedir. Bu yılın ekim ayında Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan, İran ve Türkiye'nin Ulaştırma Bakanlıkları arasında yapılan görüşmede, Çin-Kazakistan-Özbekistan-Türkmenistan-İran-Türkiye-Avrupa rotasında uluslararası bir ulaşım koridorunun oluşturulmasına ilişkin bir anlaşmanın imzalanması sürecinin hızlandırılmasıyla ilgili kilit konular ele alınmıştı.

ÖZBEK VE TÜRK LİDERLER STRATEJİK ORTAKLIĞIN DAHA DA DERİNLEŞTİRİLMESİ İÇİN GENİŞ FIRSATLAR OLDUĞUNU BELİRTTİLER

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, 16. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Zirvesi'ne katılmak üzere Özbekistan'a gelen Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile 8 Kasım'da bir araya geldi. Taraflar, Özbek-Türk ortak işbirliğinin daha da genişletilmesini ve derin stratejik ortaklık konularını ele aldı. Devam eden karşılıklı irtibat ve görüş paylaşımları memnuniyetle ifade edildi. İki devletin ticaret hacimleri, doğrudan uçuşların sıklığı ve turist akışları artmaktadır. Özbekistan, önde gelen Türk şirketlerinin katılımıyla büyük yatırım projelerini hayata

geçirmektedir. Yılbaşından itibaren 500 milyon dolardan fazla doğrudan sermaye yatırımı çekilmiş ve 200'den fazla yeni işletme kurulmuştur. Taraflar, ticaret, sanayi, inovasyon, enerji, taşıma, eğitim, kültür, turizm ve diğer alanlardaki ortak proje ve programların uygulanmasının hızlandırılmasının önemini belirttiler. Taraflar, Özbek-Türk Stratejik İşbirliği Konseyi'nin bir sonraki toplantısına yönelik hazırlıklar da dahil olmak üzere yaklaşan etkinliklerin programını gözden geçirdiler. Devlet başkanları ayrıca bölgesel gündemdeki güncel konular hakkında fikir paylaşımında bulundular.

ÖZBEKİSTAN VE KAZAKİSTAN SINIRINDA SANAYİ İŞBİRLİĞİ MERKEZİ KURULACAK

Taşkent'te düzenlenen Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) 16. Zirvesi çerçevesinde Kazakistan ve Özbekistan hükümetleri arasında Orta Asya Uluslararası Endüstriyel İşbirliği Merkezi'nin faaliyetlerinin düzenlenmesine ilişkin bir anlaşma imzalandı. Konuyla ilgili olarak CentralAsia.News'e cumhuriyet hükümetinin basın servisi tarafından bilgi verildi. Anlaşma törenine Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakanı Laziz Kudratov ile Kazakistan Ticaret ve Entegra-

syon Bakanı Arman Shakkaliev katıldı. Orta Asya Uluslararası Merkezi'nin temel amacı, ülkeler arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi için uygun bir ortam yaratmaktır. Önümüzdeki yıllarda iki cumhuriyetin sınırında Merkezin inşa edilmesi planlanmaktadır. Merkezin ana çalışma alanları arasında üretim süreçlerinin optimize edilmesi ve işletmelerin rekabet gücünün artırılması yer almaktadır. Bu işbirliği çerçevesinde, üretim tesislerinin bulunduğu sınır bölgelerinin verimli kullanımına dikkat edilecektir.

CENGİZ ENERJİ SAN. VE TİC A.Ş. JIZZAKH BÖLGESİNDE ENERJİ SANTRALİ KURACAK

Türk şirketi Cengiz Enerji San. ve Tic A.Ş. Jizzak bölgesinde 550 MW gücünde bir kombine döngü enerji santrali inşa edecek. Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, 8 Kasım'da "Jizzak bölgesinde 550 MW kapasiteli kombine çevrim elektrik santrali inşaatı" yatırım projesinin uygulanmasına yönelik tedbirler hakkında bir kararname imzaladı. Cengiz Enerji San. ve Tic A.Ş. projenin yatırımcısıdır. Cenergo ise proje şirketi olarak faaliyet göstermektedir. Ağustos 2023'te santralin 500 MW kapasiteye sahip olacağı bildirilmişti. Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde santralin 550 MW

kapasiteye sahip olacağı belirtilmektedir. Belgede, projeye yapılacak doğrudan yatırımın 500 milyon doları aşacağı ve yeni santralin 2025 yılında devreye alınacağı ifade edilmektedir. Santral yılda 4 milyar kWh'den fazla elektrik üretecek. Bu tesisin devreye girmesiyle 700 milyon metreküp gaz tasarrufu da sağlanacak. Santral, Jizzak bölgesinin Şaraf-Raşidovskiy ilçesinde inşa edilecek. Proje için 9.54 hektarlık bir arsa tahsis edilecek.

ÖZBEKİSTAN DERİ VE AYAKKABI SEKTÖRÜNDE TÜRKİYE İLE İŞBİRLİĞİNİ GENİŞLETİYOR

Deri ve ayakkabı endüstrisi için dünyanın en büyük ticaret fuarlarından biri olan AYSAF İstanbul'da gerçekleştirildi. Uzcharmsanoat Derneği ve üye işletmeleri, uluslararası deneyimleri incelemek, en son trendleri uygulamak ve yeni ortaklar aramak için bu fuar etkinliğine aktif olarak katıldı. Türkiye ziyareti kapsamında "Uzcharmsanoat" Derneği heyeti ve girişimciler Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği - TAŞEV ile de bir toplantı gerçekleştirdi. TAŞEV, Türk deri ve ayakkabı endüstrisi için kalifiye personel yetiştirme faaliyetlerinde bulunmaktadır. Uzcharmsanoat Derneği,

Özbekistan'daki deri ve ayakkabı işletmelerine nitelikli teknoloji uzmanları ve tasarımcılar sağlamak amacıyla bu kuruluşla yakın işbirliği içerisindedir. Türk deri sanayi standartları temelinde Özbek uzmanların eğitimi ve mesleki gelişimi ve ortak eğitim programlarının geliştirilmesi konusunda anlaşmaya varılmıştır. Ayakkabı Sanayicileri Konseyi ve Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği Başkanı fuar faaliyetleri çerçevesinde ikili işbirliği konusunu görüştü. Şirket temsilcileri, yakın gelecekte Özbekistan'ı ziyaret etme ve Özbek işletmeleriyle işbirliği kurma konusunda görüşmeler yapma isteklerini belirttiler.

TÜRKMENİSTAN İLE ÖZBEKİSTAN ARASINDAKİ TİCARET HACMİ YAKLAŞIK 940 MİLYON DOLARA ULAŞTI

Özbekistan Cumhurbaşkanlığına bağlı İstatistik Ajansı, Ocak-Ekim 2023 döneminde Türkmenistan ile Özbekistan arasındaki ticaret hacminin 939.1 milyon dolar olduğunu bildirdi. Özbekistan'ın Türkmenistan'a ihracatının 143.7 milyon dolar, Türkmenistan'dan ithalatının ise 795.5 milyon dolar olduğu belirtildi. Verilere göre Türkmenistan, Özbekistan'ın en büyük yedi ticari ve ekonomik ortağından biridir. Özbekistan'ın bugüne ka-

dar dünyanın 198 ülkesiyle ticari ilişkisi bulunmaktadır. En büyük dış ticaret hacmi Çin (%21.2), Rusya (%15.6), Kazakistan (%7.0), Türkiye (%5.1) ve Kore Cumhuriyeti (%3.7) ile gerçekleştirildi. Özbekistan'ın BDT ülkeleriyle olan dış ticaret hacminin en büyük kısmı Rusya (%47.3), Kazakistan (%21.4) ve Türkmenistan (%5.6) ile kaydedildi.

ÖZBEKİSTAN CUMHURBAŞKANI MİRZİYOEYEV, BAYRAKTAR TB2'NİN BULUNDUĞU ASKERİ BİRLİĞİ ZİYARET ETTİ

Türk hava savunma şirketi BAYKAR Teknoloji'nin geliştirdiği insansız hava araçları (İHA) ve silahlı insansız hava araçları (SİHA) dünya çapında yoğun ilgi görmektedir. Mirziyoyev, Bayraktar Tb2'nin Bulunduğu Askeri Birliği Ziyaret Etti. Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev 16 Kasım 2023 tarihinde Surhandarya'daki Bayraktar TB2 SİHA'nın

bulunduğu askeri birliği ziyaret etti. Mirziyoyev, Özbekistan Silahlı Kuvvetlerinin potansiyelinin artırılması, modern silah sistemleri ve İHA'ların yönetimi ve bakımına yönelik devam eden çalışmalar hakkında bilgi verdi. Ayrıca Bayraktar TB2 SİHA'nın üretimi konusu ele alınırken Cumhurbaşkanı Mirziyoyev'e İHA'nın özellikleri gösterildi.

AZERBAYCANLI ŞİRKETLERLE GÖRÜŞMELER AŞKABAT'TA YAPILACAK

Yerel televizyon kanalı Altyn Asyr'ın haberine göre, 27-28 Kasım tarihlerinde Aşkabat'ta hükümetler arası Türkmen-Azerbaycan komisyonunun toplantısı ve ortak bir iş forumu düzenlenmesi planlanmaktadır. Etkinliğe petrol ve gaz, tekstil endüstrisi, tarım, gıda endüstrisi, inşaat, ilaç, ulaşım ve lojistik ve bilgi teknolojisi alanlarında uzmanlaşmış şirketler katılacak. Forumun sonunda belgelerin imzalanması beklenmektedir. Daryo'ya açıklama yapan uzmanlar, İran ile yapılan üçlü takas anlaşması sayesinde Azerbaycan'ın 2022 yılından beri Türkmen gazını ithal ettiğini belirttiler. Dünya piyasalarındaki enerji krizinin aşılması

bağlamında Türkmenistan'dan Azerbaycan, Türkiye ve Avrupa'ya Trans-Hazar doğalgaz boruhattı projesi önem kazanmıştır. İlgili taraflarla bu konuda görüşmeler planlanmıştır. Bakü ve Aşkabat ayrıca Lapis Lazuli (Afganistan-Türkmenistan-Azerbaycan-Gürcistan-Türkiye) ve Hazar Denizi-Karadeniz gibi uluslararası ulaşım koridorlarının geliştirilmesine yönelik projeleri de değerlendirmektedir. Azerbaycan tarafına göre, Ocak-Ağustos 2023 döneminde Azerbaycan ve Türkmenistan arasındaki karşılıklı ticaret hacmi 644.767 milyon dolar olarak tespit edilmiş olup, bu rakam bir önceki yıla göre iki buçuk kattan yüksektir.

TÜRKMENİSTAN, AZERBAIJAN, TÜRKİYE TRANSİT KARGOLARDA GÜMRÜK VERİLERİ ALIŞVERİŞİNİ GÖRÜŞTÜLER

Türkmenistan Devlet Gümrük Servisi, Azerbaycan Devlet Gümrük Komitesi ve Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı yetkilileri arasında perşembe günü video iletişim yoluyla üçlü bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıda taraflar, mal ve yük araçlarına ilişkin karşılıklı veri alışverişinde bulunmayı ele aldılar. İlgili haber, Türkmenistan Devlet Gümrük Servisi tarafından bildirildi. Toplantı, Türkmenistan Devlet Gümrük Servisi girişimi ile Türkmenistan Hükümeti, Azerbaycan Hükümeti ve Türkiye Hükümeti'nin Gümrük İşbirliği Ortak Danışma Grubu'nun Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı'nın

hayata geçirilmesi amacıyla düzenlendi. Toplantıda 14 Kasım 2022'de Türkmenbaş kentinde imzalanan ve transit yüklerle ilgili karşılıklı bilgi alışverişi aracılığıyla gümrük işlemlerinin daha hızlı ve basitleştirilmiş bir şekilde gerçekleştirilmesini öngören söz konusu Mutabakat Zaptı'nın pratikte uygulanması için gelecekteki faaliyetler ve görevler tanımlandı. Bunun yanında taraflar, yakın gelecekte ortak danışma grubunun üyelerine ilişkin bilgilerin paylaşılması konusunda da mutabakata vardılar. Ayrıca ortak komisyonun ilk toplantısının yeri ve zamanına da karar verdiler.

TÜRKMENİSTAN DEVLET BAŞKANI SERDAR BERDIMUHAMEDOV, AZERBAYCAN EKONOMİ BAKANİ MIKAIL CABBAROV'U KABUL ETTİ

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, Azerbaycan Ekonomi Bakanı Mikail Cabbarov ile görüştü. Görüşmede, Türkmen-Azerbaycan ekonomik işbirliği ve ticaret ilişkilerinin güçlendirilmesi konuları ele alındı. İlgili haber, "Türkmenistan: Altın Çağ" yayını tarafından servis edildi. Görüşmenin başında Türkmenistan Devlet Başkanı, Türkmenistan-Azerbaycan Hükümetlerarası Ekonomik İşbirliği Komisyonu'nun 7. Toplantısının başarıyla gerçekleştirilmesini dileyerek, bu görüşmenin iki ülke arasındaki çok yönlü ilişkileri daha da pekiştirmeye katkı sağlayacağına dair inancını ifade etti.

Serdar Berdimuhamedov ayrıca Türkmenistan'ın Azerbaycan ile çok yönlü işbirliğini genişletmeye ve güçlendirmeye büyük önem verdiğini vurgulayarak, karşılıklı saygı, güven ve anlayış ilkelerine dayanan iyi komşuluk ilişkilerinin iki ülkeyi ve halklarını birbirine bağladığını belirtti. Görüşmede taraflar, her iki tarafın ilgilendiği gelecek vaat eden alanlarda uzun vadeli, karşılıklı yarara dayalı geleneksel işbirliğini daha da ilerletme fırsatlarını ele aldılar. Taraflar ayrıca kültür, bilim, eğitim alanlarında etkili işbirliğini genişletmeye olan karşılıklı ilgilerini vurguladılar.

İLHAM ALİYEV TÜRK DEVLETLERİ EKONOMİLERİNE YAPILAN YATIRIMLARIN MİKTARINI AÇIKLADI

Azerbaycan, Türk devletlerinin ekonomilerine 20 milyar ABD dolarının üzerinde yatırım yapmıştır. Bu yatırımların büyük bir kısmı Türkiye'ye yapılmıştır. Vesti.az'ın haberine göre Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, 3 Kasım'da Astana'da "Türk Yüzyılı" sloganıyla düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı X. Zirvesi'nde yaptığı konuşmasında bunu belirtti. Türk devletleri arasında ortak yatırım fon-

larının oluşturulması sürecinin başladığını bildiren Devlet Başkanı, Azerbaycan-Özbekistan Yatırım Fonu ve Azerbaycan-Kırgızistan Gelişim Fonu'nun oluşturulduğunu söyledi. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, "2022 yılının aynı dönemiyle karşılaştırıldığında, Azerbaycan'ın Türk devletleriyle ticaret hacmi Ocak-Eylül 2023 döneminde yüzde 40 oranında artmıştır" diye ekledi.

AZERBAIJAN, KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN, AVRUPA'YA YEŞİL ENERJİ İHRACATI KONUSUNDA PROJE OLUŞTURACAK

Kazakistan Enerji Bakanlığı'nın basın servisinden yapılan açıklamada Azerbaycan, Kazakistan ve Özbekistan'ın konsept oluşumu ve ardından Avrupa'ya yeşil enerji ihracatı için ortak girişim oluşturulması konusunda anlaşmaya vardığı belirtildi. Azerbaycan, Özbekistan ve Kazakistan'ın enerji ve ekonomi bakanlarının Bakü'de yaptıkları toplantıda Orta Asya ülkelerinden Avrupa'ya elektrik ihracatının Azerbaycan toprakları üzerinden yapılmasının görüşülmesine yönelik bir anlaşmaya varıldı. Toplantının ardından anlaşma imzalandı. Açıklamada ülkelerin yenilenebilir enerji alanındaki potansiyelinin ve alternatif kaynaklardan elde edilen elektriğin Avrupa'ya ihracı projesine katılmaya hazır oldukları belirtildi.

Müzakerelerde taraflar, diğer konuların yanı sıra, yenilenebilir enerji kaynaklarına odaklanan enerji alışverişi alanında, hidrojen, yeşil amonyak ve bunlarla ilgili altyapının oluşturulması ve ayrıca yeşil enerjinin geliştirilmesi ve ihracatı alanında iş birliğine ilişkin konsept oluşturmaya yönelik ortak bir çalışma grubu kurulması konusunda anlaşmaya vardı. Kazak Enerji Bakanlığı, "Geliştirilmiş ve onaylanmış görev şartlarına dayanarak, ön fizibilite çalışmasının taslağının hazırlanmasına ilişkin bir ihale duyurulacak. Katılımcılar ayrıca projeyi uygulamak için bir ortak girişim kurma olasılığını araştırma konusunda da anlaşılabilir" dedi. Üç ülkenin ekonomi ve enerji bakanları düzeyindeki bir sonraki toplantı Özbekistan'ın başkentinde yapılacak.

BAKÜ LİMANI ÜZERİNDEN ORTA ASYA'DAN TAŞINAN PETROL HACMİ İKİ KATINA ÇIKABİLİR

Bakü limanı 2023 yılı sonuna kadar Orta Asya'dan 2 milyon tona kadar petrol taşımayı planlıyor. Bu bilgiyi Bakü Uluslararası Deniz Ticaret Limanı CJSC Stratejik Planlama ve Geliştirme Departmanı Başkanı Khudayar Hasanli, Report'a verdi. Hasanli'ye göre bu rakam geçen yıla kıyasla iki kat daha yüksektir. Hasanli, "Kazakistan ve Türkmenistan petrolü Azerbaycan üzerinden Batılı ülkelere taşınıyor" dedi.

Bakü limanının 2022'deki kargo yükü 6 milyon 314 bin ton olarak gerçekleşti; bu rakam 2021 yılına göre %13,6 artışı ifade etmektedir. Bu rakamın 2023 yılının sonunda 7 milyon tonun üzerine çıkması bekleniyor.

ÖZBEKİSTAN VE KAZAKİSTAN AVRUPA'YA UZANAN YEŞİL ENERJİ KORİDORUNA KATILMAK İSTİYOR

Özbekistan ve Kazakistan, "Hazar-Karadeniz-Avrupa yeşil enerji koridoru" aracılığıyla Orta Asya'dan Avrupa'ya elektrik nakliyle ilgileniyor. Enerji Bakanlığına atfen verilen habere göre bu husus Enerji Bakanı Perviz Şahbazov'un Budapeşte'de Macaristan Dışişleri Bakanı Peter Szijjarto ile yaptığı görüşmede dile getirildi. Toplantıya katılanlar ayrıca bu projenin hayata geçirilmesinde Azerbaycan'dan

büyük miktarlarda "yeşil enerji" tedarik edilmesinin önemli bir rol oynayacağını belirttiler. Projenin stratejik önemi, Azerbaycan ile Macaristan da dahil olmak üzere bölge ülkeleriyle Avrupa Birliği arasında bir köprü oluşturması açısından değerlendirildi. Toplantıda Azerbaycan gazının Macaristan pazarına sunulmasının öneminden bahsedildi. Uzun vadeli tedarik beklentilerinin yanı sıra petrol ve doğal gaz projelerinde Macar şirketleriyle işbirliğinin geliştirilmesi de ele alındı.

TACİKİSTAN, İRAN'IN ÇABA HAR LİMANI ÜZERİNDEN TRANSİT YÜK TAŞIMACILIĞI GERÇEKLEŞTİREBİLECEK

Tacikistan ve İran Ulaştırma Bakanlıkları, İran'ın Çabahar Limanı üzerinden uluslararası yük taşımacılığı ve transit geçişine ilişkin bir Mutabakat Zaptı imzaladılar. Tacikistan Ulaştırma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, belge bu yılın 8 Kasım tarihinde Tacikistan'ın Duşanbe kentinde Tacikistan Devlet Başkanı İmamli Rahman ve İran İslam Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin huzurunda imzalandı. Mutabakat Zaptı, koordinasyon prosedürlerinin basitleştirilmesini, karayolu taşımacılığında vergi ve harçların azaltılmasını, diğer ülkelerin yüklerinin

Çabahar Limanı'ndan geçen güzergahlara çekilmesini, limandan geçen güzergahlarda taşımacılık altyapı projelerinin teşvik edilmesinde karşılıklı yatırımlar konusunda işbirliği yapılmasını ve yolcu taşımacılığının, araçların hareketinin ve yüklerin depolanmasının güvenliğinin sağlanmasını öngörmektedir. Çabahar Limanı, İran'ın güney doğusunda, Umman Körfezi kıyısında yer almaktadır ve Hint Okyanusu'na doğrudan erişimi bulunmaktadır. Habere göre Tacikistan, Çin-Tacikistan-Özbekistan-Türkmenistan-İran-Türkiye-Avrupa Uluslararası Multimodal Koridoru aracılığıyla Çabahar Limanı üzerinden Hint Okyanusu'na erişebilecek.

AZERBAJCAN VE TACİKİSTAN ARASINDAKİ TİCARİ İLİŞKİLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ ELE ALINDI

Azerbaycan ve Tacikistan arasındaki ticari ilişkilerin güçlendirilmesi ele alındı. Azerbaycan Cumhuriyeti İhracat ve Yatırım Teşvik Ajansı'nın (AZ-PROMO) haberine göre, Ajansın İcra Müdürü Yusif Abdullayev'in Tacikistan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Jamshed Jumakhonzoda ile Bakü'de yaptığı görüşmede taraflar, Ajansın ülke ekonomisine petrol dışı yatırımların çekilmesine yönelik faaliyetlerini ele aldı.

Taraflar ayrıca SPECA haftası kapsamında Azerbaycan'ın özel girişimiyle düzenlenen "SPECA Ülkeleri Sergisi: Sürdürülebilir Gelişim için Bölgesel İşbirliği" etkinliğinin önemi hakkında fikir paylaşımında bulundu. Toplantıda, 2021 yılında Duşanbe'de açılan kompozit boru üretim tesisi başta olmak üzere mevcut ortak girişimlerin faaliyetleri vurgulandı. Jumakhonzoda ayrıca Azerbaycanlı şirketleri Tacikistan'da düzenlenen fuarlara aktif olarak katılmaya davet etti.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN,

Rektör Vekili Dr. Baktıgöl KALAMBEKOVA

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Nasuh USLU

Editör: Prof. Dr. Nasuh USLU

Sayfa Tasarımı: Dr. Maksat ACIKAN uulu

Yayına Hazırlayanlar:

Dr. Maksat ACIKAN uulu, Natalya KURT

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov

Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça,

İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:

orasam.manas.edu.kg

Bizi ayrıca Facebook, Instagram,

Twitter'dan da takip edebilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994

orasammanas

